

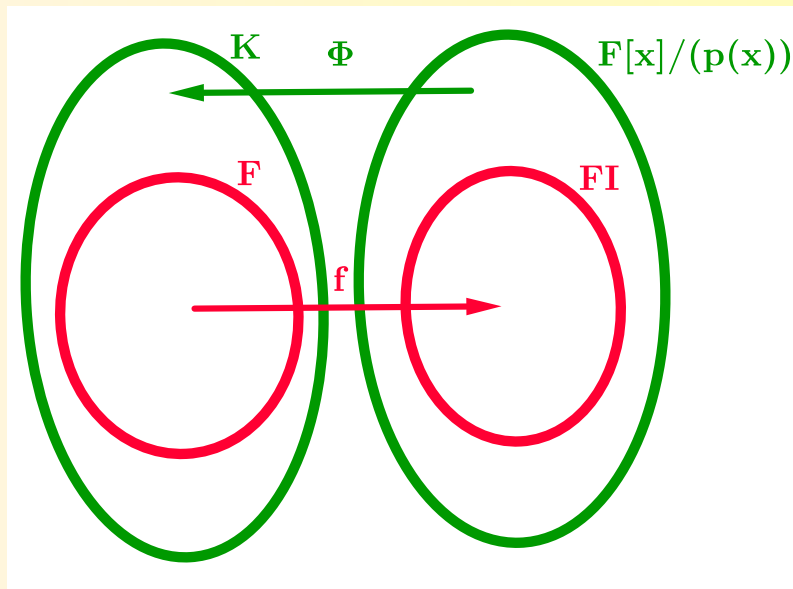
ΤΟ «ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ» ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΣ ΘΕΩΡΗΜΑ ΤΗΣ ΑΛΓΕΒΡΑΣ

Γνωρίζουμε ως Θεμελιώδες Θεώρημα της Άλγεβρας την πρόταση,
Κάθε πολυώνυμο βαθμού n με συντελεστές στο $\mathbb{C}$ έχει ακριβώς
 n το πλήθος ρίζες στο $\mathbb{C}$, (λαμβάνοντας υπ' όψιν το πλήθος των
εμφανίσεων της κάθε ρίζας).

ΤΟ «ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ» ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΣ ΘΕΩΡΗΜΑ ΤΗΣ ΑΛΓΕΒΡΑΣ Ή ΘΕΩΡΗΜΑ GIRARD–KRONECKER

Για κάθε πολυώνυμο βαθμού n με συντελεστές σε κάποιο σώμα
 F υπάρχει σώμα L ώστε $F \subseteq L$ και το L περιέχει ακριβώς n το
πλήθος ρίζες του πολυωνύμου, (λαμβάνοντας υπ' όψιν το πλήθος
των εμφανίσεων της κάθε ρίζας).

- Ο Albert Girard (1595–1632) το 1629 διατύπωσε γραπτώς, (Invention Nouvelle en l'Algebre), και χωρίς απόδειξη πρόταση με Μαθηματικό νόημα παραπλήσιο της πρότασης που σήμερα ονομάζουμε Θεμελιώδες Θεώρημα της Άλγεβρας.
- Για πολλά χρόνια η αλήθεια της πρότασης θεωρείτο και λαμβάνετο ως δεδομένη και δεν υπήρξε προσπάθεια απόδειξής της.
- Διαδοχικές προσπάθειες απόδειξης από τους d'Alambert (1717–1783), Euler (1707–1783), Foncenex (1734–1799), Lagrange (1736–1813), Gauss (1777–1855). Το Θεμελιώδες Θεώρημα της Άλγεβρας είναι υποπερίπτωση του γενικότερου θεωρήματος GIRARD–KRONECKER. Το Θεμελιώδες Θεώρημα της Άλγεβρας ουσιαστικώς λέει ότι αν $F = \mathbb{C}$ τότε και $L = \mathbb{C}$.
- Το θεώρημα GIRARD–KRONECKER απέδειξε ο KRONECKER στηριζόμενος στην πιο κάτω κατασκευαστική ιδέα, (με $p(x)$ ανάγωγο πολυώνυμο),

Από το δοθέν σώμα F των συντελεστών του πολυωνύμου, και μέσω κατάλληλου ισομορφισμού f , κατασκευάζεται το σώμα FI με ίδιες ακριβώς αλγεβρικές ιδιότητες με αυτές του F . Αποδεικνύεται ότι το $F[x]/(p(x))$ είναι υπερσώμα του FI που περιέχει μία ρίζα της ισομορφικής εικόνας του δοθέντος πολυωνύμου.

Στην βιβλιογραφία, η κατασκευή του $K \supseteq F$ που περιέχει μία ρίζα του δοθέντος πολυωνύμου παραλείπεται. Αφήνεται ως άσκηση στον αναγνώστη. Σκοπός μας είναι, παρουσιάζοντας την διαδικασία κατασκευής του σώματος $F[x]/(p(x))$, να παρουσιάσουμε και την κατασκευή του σώματος K που περιέχει μία ρίζα του δοθέντος πολυωνύμου και κατ' επέκταση του σώματος L που περιέχει όλες τις ρίζες του.

- Κάθε σύνολο F εφοδιασμένο με δύο πράξεις τέτοιες ώστε η πρώτη από αυτές να έχει ίδιες αλγεβρικές ιδιότητες με την πρόσθεση του $\mathbb{Z}$ και η δεύτερη να έχει ίδιες αλγεβρικές ιδιότητες με τον πολλαπλασιασμό του $\mathbb{Z}$ λέγεται μεταθετικός δακτύλιος με μονάδα.
- Αν επιπλέον η δεύτερη πράξη έχει ίδιες αλγεβρικές ιδιότητες με τον πολλαπλασιασμό του $\mathbb{Q}$ τότε το σύνολο λέγεται σώμα.
- Οι πράξεις αυτές αναφέρονται ως «πρόσθεση» και «πολλαπλασιασμός» ακόμα κι όταν δεν είναι η συνήθης πρόσθεση και ο συνήθης πολλαπλασιασμός των $\mathbb{Z}$, $\mathbb{Q}$, $\mathbb{R}$, $\mathbb{C}$ που γνωρίζουμε. Συμβολίζουμε τις πράξεις αυτές είτε ως «+», «·» είτε ως « $\oplus$ », « $\odot$ » και τον πολλαπλασιασμό κάποιες φορές με κενό.
- Όταν το F είναι σώμα, το σύνολο $F[x] = \{\sum_{i=0}^n a_i x^i : a_i \in F, n \in \mathbb{N}\}$ είναι ο δακτύλιος των πολυωνύμων με συντελεστές στο σώμα F . Η πρόσθεση και ο πολλαπλασιασμός στο $F[x]$ ορίζονται κατ' αναλογία των αντιστοίχων πράξεων στο $\mathbb{Q}[x]$ δηλαδή, $\forall f(x) = \sum_{i=0}^n a_i x^i, g(x) = \sum_{i=0}^m \beta_i x^i \in F[x]$,
 $f(x) + g(x) = \sum_{i=0}^{\max\{n,m\}} (a_i + \beta_i) x^i, f(x) g(x) = \sum_{i=0}^{n+m} [\sum_{j=0}^i a_{i-j} \beta_j] x^i.$

- Έστω F σώμα, $p(x) \in F[x]$, $\deg[p(x)] \geq 1$. Λέμε ότι το $p(x)$ είναι ανάγωγο στο $F[x]$ αν δεν υπάρχουν $a(x), b(x) \in F[x]$ ώστε $\deg[a(x)] \geq 1$, $\deg[b(x)] \geq 1$ και $p(x) = a(x)b(x)$.

Έστω $\mathbf{b(x)}, \mathbf{p(x)} \in \mathbf{F[x]}$. Ορίζουμε το σύνολο $\mathbf{b(x) + (p(x))}$ ως εξής,

$$\mathbf{b(x) + (p(x)) = \{b(x) + a(x)p(x) : a(x) \in F[x]\}}.$$

Ορίζουμε το σύνολο $\mathbf{F[x]/(p(x))}$ ως εξής,

$$\mathbf{F[x]/(p(x)) = \{b(x) + (p(x)) : b(x) \in F[x]\}}.$$

Στην βιβλιογραφία χρησιμοποιούνται εκτεταμένως οι δύο συμβολισμοί $\mathbf{F[x]/(p(x))}$ και $\mathbf{F[x]/\langle p(x) \rangle}$ με το ίδιο νόημα. Στα επόμενα θα χρησιμοποιήσουμε τον συμβολισμό $\mathbf{F[x]/\langle p(x) \rangle}$ για να αποφύγουμε τις πολλές παρενθέσεις. Άρα,

$$\mathbf{b(x) + \langle p(x) \rangle = \{b(x) + a(x)p(x) : a(x) \in F[x]\}},$$

$$\mathbf{F[x]/\langle p(x) \rangle = \{b(x) + \langle p(x) \rangle : b(x) \in F[x]\}}.$$

Εφοδιάζουμε το $F[x]/\langle p(x) \rangle$ με μία πράξη πρόσθεσης $\oplus$ και μία πράξη πολλαπλασιασμού $\odot$ ως εξής,

$$(b_1(x) + \langle p(x) \rangle) \oplus (b_2(x) + \langle p(x) \rangle) = (b_1(x) + b_2(x)) + \langle p(x) \rangle,$$

$$(b_1(x) + \langle p(x) \rangle) \odot (b_2(x) + \langle p(x) \rangle) = (b_1(x) b_2(x)) + \langle p(x) \rangle.$$

• Το $F[x]/\langle p(x) \rangle$ είναι κλειστό ως προς τις πράξεις $\oplus, \odot$.

• Επειδή, $(b_1(x) + \langle p(x) \rangle) \oplus (b_2(x) + \langle p(x) \rangle) =$

$$= (b_1(x) + b_2(x)) + \langle p(x) \rangle =$$

$$= (b_2(x) + b_1(x)) + \langle p(x) \rangle =$$

$$= (b_2(x) + \langle p(x) \rangle) \oplus (b_1(x) + \langle p(x) \rangle),$$

και $(b_1(x) + \langle p(x) \rangle) \odot (b_2(x) + \langle p(x) \rangle) = (b_1(x) b_2(x)) + \langle p(x) \rangle =$

$$= (b_2(x) b_1(x)) + \langle p(x) \rangle =$$

$$= (b_2(x) + \langle p(x) \rangle) \odot (b_1(x) + \langle p(x) \rangle),$$

οι πράξεις $\oplus, \odot$ είναι μεταθετικές.

• Τα $0 + \langle p(x) \rangle = \langle p(x) \rangle$, $1 + \langle p(x) \rangle$ είναι τα ουδέτερα στοιχεία των πράξεων $\oplus, \odot$ αντιστοίχως.

• Το $-b(x) + \langle p(x) \rangle$ είναι το αντίθετο του $b(x) + \langle p(x) \rangle$ όταν $b(x) \neq 0$.

• Επειδή, $((b_1(x) + \langle p(x) \rangle) \oplus (b_2(x) + \langle p(x) \rangle)) \oplus (b_3(x) + \langle p(x) \rangle) =$
 $= ((b_1(x) + b_2(x)) + \langle p(x) \rangle) \oplus (b_3(x) + \langle p(x) \rangle) =$
 $= ((b_1(x) + b_2(x)) + b_3(x)) + \langle p(x) \rangle =$
 $= (b_1(x) + (b_2(x) + b_3(x))) + \langle p(x) \rangle =$
 $= (b_1(x) + \langle p(x) \rangle) \oplus ((b_2(x) + b_3(x)) + \langle p(x) \rangle) =$
 $= (b_1(x) + \langle p(x) \rangle) \oplus ((b_2(x) + \langle p(x) \rangle) \oplus (b_3(x) + \langle p(x) \rangle)),$

και $((b_1(x) + \langle p(x) \rangle) \odot (b_2(x) + \langle p(x) \rangle)) \odot (b_3(x) + \langle p(x) \rangle) =$
 $= ((b_1(x) b_2(x)) + \langle p(x) \rangle) \odot (b_3(x) + \langle p(x) \rangle) =$
 $= ((b_1(x) b_2(x)) b_3(x)) + \langle p(x) \rangle =$
 $= (b_1(x) (b_2(x) b_3(x))) + \langle p(x) \rangle =$
 $= (b_1(x) + \langle p(x) \rangle) \odot ((b_2(x) b_3(x)) + \langle p(x) \rangle) =$
 $= (b_1(x) + \langle p(x) \rangle) \odot ((b_2(x) + \langle p(x) \rangle) \odot (b_3(x) + \langle p(x) \rangle)),$

οι πράξεις $\oplus, \odot$ είναι προσεταιριστικές.

$$\begin{aligned}
 & \bullet \text{ Επειδή, } ((b_1(x) + \langle p(x) \rangle) \odot ((b_2(x) + \langle p(x) \rangle) \oplus (b_3(x) + \langle p(x) \rangle))) = \\
 & \quad = (b_1(x) + \langle p(x) \rangle) \odot ((b_2(x) + b_3(x)) + \langle p(x) \rangle) = \\
 & \quad = (b_1(x) (b_2(x) + b_3(x)) + \langle p(x) \rangle) = \\
 & \quad = (b_1(x) b_2(x) + b_1(x) b_3(x)) + \langle p(x) \rangle = \\
 & \quad = (b_1(x) b_2(x) + \langle p(x) \rangle) \oplus (b_1(x) b_3(x) + \langle p(x) \rangle) = \\
 & \quad = (b_1(x) + \langle p(x) \rangle) \odot (b_2(x) + \langle p(x) \rangle) \oplus \\
 & \quad \oplus (b_1(x) + \langle p(x) \rangle) \odot (b_3(x) + \langle p(x) \rangle),
 \end{aligned}$$

ισχύει η επιμεριστική ιδιότητα του «πολλαπλασιασμού» $\odot$ επί της «πρόσθεσης» $\oplus$. Το $F[x]/\langle p(x) \rangle$ εφοδιασμένο με την «πρόσθεσης» $\oplus$ και τον «πολλαπλασιασμό» $\odot$ είναι μεταθετικός δακτύλιος με μονάδα.

Έστω $p(x)$ ένα ανάγωγο πολυώνυμο του $F[x]$. Το σύνολο $F[x]/\langle p(x) \rangle$ εφοδιασμένο με τις πράξεις $\oplus, \odot$ είναι σώμα.

Αρκεί να δείξουμε ότι για κάθε μη μηδενικό στοιχείο του $F[x]/\langle p(x) \rangle$ υπάρχει «πολλαπλασιαστικό» αντίστροφο ως προς τον «πολλαπλασιασμό» $\odot$. Έστω $b(x) + \langle p(x) \rangle$ μη μηδενικό στοιχείο του $F[x]/\langle p(x) \rangle$ δηλαδή, $b(x) + \langle p(x) \rangle \neq 0 + \langle p(x) \rangle = \langle p(x) \rangle$. Άρα, $b(x) + \langle p(x) \rangle \neq \langle p(x) \rangle$. Αν το $p(x)$ διαιρεί το $b(x)$ τότε, $b(x) = p(x) q(x)$, με $q(x) \in F[x]$ δηλαδή, $b(x) \in \langle p(x) \rangle$ και

$$\begin{aligned}
 b(x) + \langle p(x) \rangle &= \{b(x) + a(x)p(x) : a(x) \in F[x]\} = \\
 &= \{p(x)q(x) + a(x)p(x) : q(x), a(x) \in F[x]\} = \\
 &= \{(q(x) + a(x))p(x) : q(x), a(x) \in F[x]\} = \\
 &= \{g(x)p(x) : g(x) \in F[x]\} = \langle p(x) \rangle,
 \end{aligned}$$

άτοπο. Άρα το $p(x)$ δεν διαιρεί το $b(x)$. Έστω $d(x) \in F[x]$ είναι ένας μέγιστος κοινός διαιρέτης των $p(x), b(x)$. Αν $\deg[d(x)] \geq 1$ τότε η σχέση $p(x) = d(x)k(x)$, με $k(x) \in F[x]$ επάγει ότι $\deg[k(x)] = 0$, (γιατί το $p(x)$ είναι ανάγωγο). Οπότε, $k(x) = k \in F - \{0\}$ και $p(x) = kd(x)$ ή $d(x) = k^{-1}p(x)$. Από την $b(x) = d(x)t(x)$ με $t(x) \in F[x]$ έπεται $b(x) = k^{-1}t(x)p(x)$ και το $p(x)$ διαιρεί το $b(x)$, άτοπο.

Άρα, τα $p(x), b(x)$ είναι πρώτα μεταξύ τους και από γνωστή ιδιότητα των σχετικώς πρώτων πολυωνύμων μπορούμε να γράψουμε,

$$\begin{aligned}
 b_1(x)b(x) + b_2(x)p(x) = 1 &\Rightarrow (\text{με } b_1(x), b_2(x) \in F[x]) \\
 b_1(x)b(x) &= 1 + (-b_2(x))p(x) \Rightarrow \\
 (b_1(x) + \langle p(x) \rangle) \odot (b(x) + \langle p(x) \rangle) &= (b_1(x)b(x)) + \langle p(x) \rangle = \\
 \{b_1(x)b(x) + a(x)p(x) : a(x) \in F[x]\} &=
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \{1 + (-b_2(x))p(x) + a(x)p(x) : -b_2(x), a(x) \in F[x]\} &= \\ \{1 + (-b_2(x) + a(x))p(x) : -b_2(x), a(x) \in F[x]\} &= \\ \{1 + u(x)p(x) : u(x) \in F[x]\} &= \\ &1 + \langle p(x) \rangle. \end{aligned}$$

Δείξαμε ότι το μη μηδενικό στοιχείο $b(x) + \langle p(x) \rangle$ του $F[x]/\langle p(x) \rangle$ έχει αντίστροφο ως προς την πράξη $\odot$ και το $F[x]/\langle p(x) \rangle$ είναι σώμα.

Θεωρούμε το σύνολο $\mathbf{FI} = \{\mathbf{b} + \langle \mathbf{p(x)} \rangle : \mathbf{b} \in \mathbf{F}\}$, $\mathbf{p(x)}$ ανάγωγο πολυώνυμο του $\mathbf{F[x]}$. Το $\mathbf{FI}$ είναι υποσύνολο του $\mathbf{F[x]}/\langle \mathbf{p(x)} \rangle$. Ορίζουμε την συνάρτηση $\mathbf{f} : \mathbf{F} \mapsto \mathbf{FI}$ με κανόνα $\mathbf{f(b)} = \mathbf{b} + \langle \mathbf{p(x)} \rangle$. Η συνάρτηση αυτή είναι ισομορφική εμφύτευση του σώματος $\mathbf{F}$ στο σώμα $\mathbf{F[x]}/\langle \mathbf{p(x)} \rangle$.

Έστω $b_1 = b_2$ στοιχεία του F . Τότε και $b_1 - b_2 = 0$ και,

$$\begin{aligned} (b_1 - b_2) + \langle p(x) \rangle &= \{(b_1 - b_2) + a(x)p(x) : a(x) \in F[x]\} = \\ &= \{0 + a(x)p(x) : a(x) \in F[x]\} = \\ &= \{a(x)p(x) : a(x) \in F[x]\} = \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &= \langle p(x) \rangle = 0 + \langle p(x) \rangle \Rightarrow \\ (b_1 + \langle p(x) \rangle) - (b_2 + \langle p(x) \rangle) &= 0 + \langle p(x) \rangle \Rightarrow \\ b_1 + \langle p(x) \rangle &= b_2 + \langle p(x) \rangle, \end{aligned}$$

και η f είναι καλώς ορισμένη. Επίσης,

$$\begin{aligned} b_1 + \langle p(x) \rangle &= b_2 + \langle p(x) \rangle \Rightarrow \\ (b_1 - b_2) + \langle p(x) \rangle &= 0 + \langle p(x) \rangle = \langle p(x) \rangle \Rightarrow \\ \{(b_1 - b_2) + a(x)p(x) : a(x) \in F[x]\} &= \{a(x)p(x) : a(x) \in F[x]\} \Rightarrow \\ (b_1 - b_2) + a_1(x)p(x) &= a_2(x)p(x) \Rightarrow \\ &\text{για κάποια } a_1(x), a_2(x) \in F[x] \\ b_1 - b_2 &= (a_1(x) - a_2(x))p(x). \end{aligned}$$

Αν $a_1(x) \neq a_2(x)$ τότε το $p(x)$ βαθμού μεγαλύτερου ή ίσου του 1, (ως ανάγωγο), διαιρεί το σταθερό πολυώνυμο $b_1 - b_2$. Αυτό μπορεί να συμβαίνει μόνο αν το $b_1 - b_2$ είναι το μηδενικό πολυώνυμο δηλαδή, $b_1 = b_2$. Αν $a_1(x) = a_2(x)$ τότε $b_1 - b_2 = 0p(x) = 0$ και $b_1 = b_2$. Αποδείξαμε ότι η f είναι ένα προς ένα.

$$\begin{aligned}f(b_1 + b_2) &= (b_1 + b_2) + \langle p(x) \rangle = (b_1 + \langle p(x) \rangle) \oplus (b_2 + \langle p(x) \rangle) = \\ &= f(b_1) \oplus f(b_2), \\ f(b_1 b_2) &= (b_1 b_2) + \langle p(x) \rangle = (b_1 + \langle p(x) \rangle) \odot (b_2 + \langle p(x) \rangle) = \\ &= f(b_1) \odot f(b_2).\end{aligned}$$

Η f απεικονίζει τις πράξεις του σώματος F στις πράξεις του σώματος $F[x]/\langle p(x) \rangle$ όταν αυτές σημειώνονται ανάμεσα στα σταθερά στοιχεία του $F[x]/\langle p(x) \rangle$. Τα σταθερά στοιχεία του $F[x]/\langle p(x) \rangle$ συγκροτούν το σύνολο FI . Για κάθε $b + \langle p(x) \rangle \in FI$ υπάρχει στοιχείο του F το b ώστε $f(b) = b + \langle p(x) \rangle$ επάγοντας ότι η f είναι επί του FI .

Τελικώς έχουμε δείξει ότι η συνάρτηση f είναι ένας ένα προς ένα και επί ομομορφισμός από το σώμα F στο σύνολο FI . Δηλαδή η f είναι ένα ισομορφισμός από το σώμα F στο σύνολο FI και άρα επάγει στο FI δομή σώματος με τις πράξεις $\oplus, \odot$.

Το σύνολο $\mathbf{FI}[x] = \{ \sum_{k=0}^n (\mathbf{b}_k + \langle \mathbf{p}(x) \rangle) x^k : n \in \mathbb{N}, \mathbf{b}_k \in \mathbf{F} \}$ εφοδιασμένο με τις πράξεις «πρόσθεσης» $\oplus$ και «πολλαπλασιασμού» $\odot$ ώστε,

$$\begin{aligned} \sum_{k=0}^n (\mathbf{b}_k + \langle \mathbf{p}(x) \rangle) x^k \oplus \sum_{k=0}^m (\mathbf{g}_k + \langle \mathbf{p}(x) \rangle) x^k &= \\ \sum_{k=0}^{\max\{n,m\}} ((\mathbf{b}_k + \langle \mathbf{p}(x) \rangle) \oplus (\mathbf{g}_k + \langle \mathbf{p}(x) \rangle)) x^k, & \\ \sum_{k=0}^n (\mathbf{b}_k + \langle \mathbf{p}(x) \rangle) x^k \odot \sum_{k=0}^m (\mathbf{g}_k + \langle \mathbf{p}(x) \rangle) x^k &= \\ \sum_{k=0}^{n+m} \left(\sum_{i=0}^k (\mathbf{b}_{k-i} + \langle \mathbf{p}(x) \rangle) \odot (\mathbf{g}_i + \langle \mathbf{p}(x) \rangle) \right) x^k, & \end{aligned}$$

είναι δακτύλιος πολυωνύμων.

Είναι άμεση εφαρμογή των ιδιοτήτων των πράξεων του F και του FI να δείξουμε ότι το $FI[x]$ είναι δακτύλιος.

Έστω οι δακτύλιοι πολυωνύμων $\mathbf{F}[x]$, $\mathbf{FI}[x]$. Μέσω της συνάρτησης $f : \mathbf{F} \mapsto \mathbf{FI}$ ορίζουμε την συνάρτηση,

$$\mathcal{F} : \mathbf{F}[x] \mapsto \mathbf{FI}[x]$$

με κανόνα,

$$\mathcal{F}(b(x)) = \mathcal{F}\left(\sum_{k=0}^n b_k x^k\right) = \sum_{k=0}^n f(b_k) x^k.$$

Η $\mathcal{F}$ είναι ισομορφισμός δακτυλίων πολυωνύμων.

Αν $b(x) = \sum_{k=0}^n b_k x^k = \sum_{k=0}^m g_k x^k = g(x)$ τότε $n = m$, $b_k = g_k$ και $f(b_k) = f(g_k)$ γιατί η f είναι καλώς ορισμένη. Οπότε,

$$\mathcal{F}(b(x)) = \sum_{k=0}^n f(b_k) x^k = \sum_{k=0}^m f(g_k) x^k = \mathcal{F}(g(x)),$$

και η $\mathcal{F}$ είναι καλώς ορισμένη. Ενώ,

$$\begin{aligned} \mathcal{F}(b(x)) &= \mathcal{F}\left(\sum_{k=0}^n b_k x^k\right) = \mathcal{F}\left(\sum_{k=0}^m g_k x^k\right) = \mathcal{F}(g(x)) \Rightarrow \\ &\sum_{k=0}^n f(b_k) x^k = \sum_{k=0}^m f(g_k) x^k, \end{aligned}$$

και $n = m$, $f(b_k) = f(g_k)$ που επάγει $b_k = g_k$ επειδή η f είναι ένα προς ένα. Άρα,

$$b(x) = \sum_{k=0}^n b_k x^k = \sum_{k=0}^m g_k x^k = g(x),$$

και η $\mathcal{F}$ είναι ένα προς ένα. Για κάθε πολυώνυμο,

$$B(x) = \sum_{k=0}^n (b_k + \langle p(x) \rangle) x^k = \sum_{k=0}^n f(b_k) x^k,$$

του $FI[x]$, υπάρχει το πολυώνυμο $b(x) = \sum_{k=0}^n b_k x^k$ του $F[x]$ ώστε $\mathcal{F}(b(x)) = B(x)$ και η $\mathcal{F}$ είναι επί του FI .

$$\begin{aligned} \mathcal{F}(b(x) + g(x)) &= \mathcal{F}\left(\sum_{k=0}^{\max\{n,m\}} (b_k + g_k) x^k\right) = \sum_{k=0}^{\max\{n,m\}} f(b_k + g_k) x^k = \\ &= \sum_{k=0}^{\max\{n,m\}} ((b_k + g_k) + \langle p(x) \rangle) x^k = \\ &= \sum_{k=0}^{\max\{n,m\}} ((b_k + \langle p(x) \rangle) \oplus (g_k + \langle p(x) \rangle)) x^k = \\ &= \sum_{k=0}^n (b_k + \langle p(x) \rangle) x^k \oplus \sum_{k=0}^m (g_k + \langle p(x) \rangle) x^k = \\ &= \sum_{k=0}^n f(b_k) x^k \oplus \sum_{k=0}^m f(g_k) x^k = \\ &= \mathcal{F}(b(x)) \oplus \mathcal{F}(g(x)), \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \mathcal{F}(b(x) g(x)) &= \mathcal{F}\left(\sum_{k=0}^n b_k x^k \sum_{k=0}^m g_k x^k\right) = \mathcal{F}\left(\sum_{k=0}^{n+m} \left(\sum_{i=0}^k b_{k-i} g_i\right) x^k\right) = \\ &= \sum_{k=0}^{n+m} \left(\sum_{i=0}^k f(b_{k-i} g_i)\right) x^k = \\ &= \sum_{k=0}^{n+m} \left(\sum_{i=0}^k (b_{k-i} + \langle p(x) \rangle) \odot (g_i + \langle p(x) \rangle)\right) x^k = \\ &= \sum_{k=0}^n (b_k + \langle p(x) \rangle) x^k \odot \sum_{k=0}^m (g_k + \langle p(x) \rangle) x^k = \\ &= \sum_{k=0}^n f(b_k) x^k \odot \sum_{k=0}^m f(g_k) x^k = \\ &= \mathcal{F}(b(x)) \odot \mathcal{F}(g(x)), \end{aligned}$$

και η $\mathcal{F}$ είναι ομομορφισμός δακτυλίων πολυωνύμων. Άρα η $\mathcal{F}$ είναι ένα προς ένα, επί και ομομορφισμός δηλαδή ισομορφισμός δακτυλίων πολυωνύμων.

Έστω $p(x) \in F[x]$ ανάγωγο πολυώνυμο. Το σώμα $F[x]/\langle p(x) \rangle$ περιέχει μία ρίζα του πολυωνύμου $\mathcal{F}(p(x))$.

$$\begin{aligned}
 p(x) &= \sum_{k=0}^n p_k x^k, \\
 \mathcal{F}(p(x)) = P(x) &= \sum_{k=0}^n f(p_k) x^k = \sum_{k=0}^n (p_k + \langle p(x) \rangle) x^k \Rightarrow \\
 P(x + \langle p(x) \rangle) &= \sum_{k=0}^n (p_k + \langle p(x) \rangle) \odot (x + \langle p(x) \rangle)^k = \\
 &= \sum_{k=0}^n (p_k + \langle p(x) \rangle) \odot (x^k + \langle p(x) \rangle) = \\
 &= \sum_{k=0}^n ((p_k x^k) + \langle p(x) \rangle) = \\
 &= \left(\sum_{k=0}^n p_k x^k \right) + \langle p(x) \rangle = \\
 &= p(x) + \langle p(x) \rangle = \\
 &= \{p(x) + a(x)p(x) : a(x) \in F[x]\} = \\
 &= \{(1 + a(x))p(x) : a(x) \in F[x]\} = \\
 &= \{u(x)p(x) : u(x) \in F[x]\} = \langle p(x) \rangle = \\
 &= 0 + \langle p(x) \rangle.
 \end{aligned}$$

Άρα το στοιχείο $x + \langle p(x) \rangle$ του $F[x]/\langle p(x) \rangle$ είναι ρίζα του πολυωνύμου $P(x)$ δηλαδή του $\mathcal{F}(p(x))$.

(*) Για κάθε μη κενό σύνολο A υπάρχει ένα μη κενό σύνολο B ώστε τα στοιχεία του A να βρίσκονται σε ένα προς ένα και επί αντιστοιχία με τα στοιχεία του B .

Θεωρούμε ένα στοιχείο b που δεν ανήκει στο σύνολο A . Το σύνολο,

$$B = \{b_a : \text{για κάθε } a \in A\},$$

πληρεί την ζητούμενη προϋπόθεση.

Έστω $p(x) \in F[x]$ ανάγωγο πολυώνυμο. Θεωρούμε το σύνολο $(F[x]/\langle p(x) \rangle) - FI$. Θέτουμε EF ένα σύνολο του οποίου τα στοιχεία βρίσκονται σε ένα προς ένα και επί αντιστοιχία με αυτά του συνόλου $(F[x]/\langle p(x) \rangle) - FI$. Από την (*) ξέρουμε ότι το EF υπάρχει. Συμβολίζουμε με Φ την ένα προς ένα και επί συνάρτηση από το EF στο $(F[x]/\langle p(x) \rangle) - FI$ που εξασφαλίζει ότι τα στοιχεία των δύο συνόλων βρίσκονται σε ένα προς ένα και επί αντιστοιχία. Ορίζουμε την συνάρτηση $\mathfrak{f} : (EF \cup F) \mapsto F[x]/\langle p(x) \rangle$,

$$\mathfrak{f}(a) = \begin{cases} f(a) & , \text{όταν } a \in F, \\ \Phi(a) & , \text{όταν } a \in EF. \end{cases}$$

όπου f είναι η συνάρτηση που ορίσαμε από το $F \mapsto FI$. Είναι προφανές από τον ορισμό της ότι η $\mathfrak{F}$ είναι μία καλώς ορισμένη ένα προς ένα και επί συνάρτηση. Ορίζουμε πράξεις «πρόσθεσης» $\oplus$ και «πολλαπλασιασμού» $\odot$ στο $EF \cup F$ ως εξής,

$$\begin{aligned} a \oplus b &= \mathfrak{F}^{-1}(\mathfrak{F}(a) \oplus \mathfrak{F}(b)), \\ a \odot b &= \mathfrak{F}^{-1}(\mathfrak{F}(a) \odot \mathfrak{F}(b)). \end{aligned}$$

Όταν $a, b \in F$ οι πιο πάνω ορισθείσες πράξεις είναι η πρόσθεση και ο πολλαπλασιασμός του σώματος F όπως φαίνεται από τις,

$$\begin{aligned} a \oplus b &= \mathfrak{F}^{-1}(\mathfrak{F}(a) \oplus \mathfrak{F}(b)) = \mathfrak{F}^{-1}(f(a) \oplus f(b)) = \mathfrak{F}^{-1}(f(a + b)) = \\ &= f^{-1}(f(a + b)) = a + b, \\ a \odot b &= \mathfrak{F}^{-1}(\mathfrak{F}(a) \odot \mathfrak{F}(b)) = \mathfrak{F}^{-1}(f(a) \odot f(b)) = \mathfrak{F}^{-1}(f(a b)) = \\ &= f^{-1}(f(a b)) = a b. \end{aligned}$$

Είναι άμεσο να επαληθευθεί ότι το $EF \cup F$ εφοδιασμένο με τις πιο πάνω ορισθείσες πράξεις είναι σώμα και η $\mathfrak{F}$ ένας ένα προς ένα και επί ομομορφισμός δηλαδή, ισομορφισμός μεταξύ των σωμάτων $EF \cup F$ και $F[x]/\langle p(x) \rangle$.

Γνωρίζουμε ότι το σώμα $F[x]/\langle p(x) \rangle$ περιέχει το στοιχείο $x + \langle p(x) \rangle$ που είναι μία ρίζα του $P(x) = \mathcal{F}(p(x))$. Επειδή το x δεν είναι σταθερό στοιχείο έπεται ότι το $x + \langle p(x) \rangle$ ανήκει στο $F[x]/\langle p(x) \rangle - FI$. Από τα πιο πάνω, υπάρχει στοιχείο $\rho = \Phi^{-1}(x + \langle p(x) \rangle) = \mathfrak{F}^{-1}(x + \langle p(x) \rangle)$ του $EF \subset (EF \cup F)$ ώστε αν $p(x) = \sum_{k=0}^n p_k x^k$ να λαμβάνουμε,

$$\begin{aligned}
 \mathfrak{F}(p(\rho)) &= \mathfrak{F}\left(\sum_{k=0}^n p_k \odot \rho^k\right) = \sum_{k=0}^n \mathfrak{F}(p_k) \odot \mathfrak{F}(\rho^k) = \\
 &= \sum_{k=0}^n \mathfrak{F}(p_k) \odot \mathfrak{F}(\rho)^k = \sum_{k=0}^n f(p_k) \odot (x + \langle p(x) \rangle)^k = \\
 &= \sum_{k=0}^n (p_k + \langle p(x) \rangle) \odot (x^k + \langle p(x) \rangle) = \\
 &= \sum_{k=0}^n (p_k x^k + \langle p(x) \rangle) = \\
 &= \left(\sum_{k=0}^n p_k x^k\right) + \langle p(x) \rangle = \\
 &= p(x) + \langle p(x) \rangle = \\
 &= \{p(x) + a(x)p(x) : a(x) \in F[x]\} = \\
 &= \{(1 + a(x))p(x) : a(x) \in F[x]\} = \\
 &= \{u(x)p(x) : u(x) \in F[x]\} = \langle p(x) \rangle = \\
 &= 0 + \langle p(x) \rangle.
 \end{aligned}$$

Όμως για το ουδέτερο στοιχείο της πρόσθεσης του σώματος $EF \cup F$ ισχύει,
 $\mathfrak{F}(0 \oplus 0) = \mathfrak{F}(0) \oplus \mathfrak{F}(0) = f(0) \oplus f(0) = (0 + \langle p(x) \rangle) \oplus (0 + \langle p(x) \rangle) = 0 + \langle p(x) \rangle$
 δηλαδή, $\mathfrak{F}(0) = \mathfrak{F}(0 \oplus 0) = 0 + \langle p(x) \rangle$. Τελικώς, $\mathfrak{F}(p(\rho)) = 0 + \langle p(x) \rangle = \mathfrak{F}(0)$
 και επειδή η $\mathfrak{F}$ είναι ένα προς ένα λαμβάνουμε $p(\rho) = 0$ επάγοντας ότι,

Για κάθε ανάγωγο πολυώνυμο $p(x) \in F[x]$ υπάρχει ένα σώμα $K = EF \cup F \supseteq F$ που περιέχει μία ρίζα του $p(x)$.

Το τελευταίο συμπέρασμα επάγει ότι κάθε ανάγωγο πολυώνυμο έχει ρίζα όχι στο σώμα F στο οποίο ανήκουν οι συντελεστές του αλλά σε ένα ευρύτερο σώμα K του σώματος των συντελεστών και αυτή η ρίζα ανήκει στο $K - F$.

Έστω $p(x) \in F[x]$ ανάγωγο πολυώνυμο. Υπάρχει σώμα $K \supseteq F$ τέτοιο ώστε το $p(x)$ να παραγοντοποιείται σε γινόμενο πρωτοβάθμιων πολυωνύμων του $K[x]$.

Εφαρμόζουμε επαγωγή στον βαθμό του $p(x)$. Αν $\deg[p(x)] = 1$ τότε αυτό είναι πρωτοβάθμιο πολυώνυμο του $F[x]$ και το συμπέρασμα ισχύει για $K = F$. Υποθέτουμε ότι για κάθε $\deg[p(x)] \leq n$ ότι το συμπέρασμα ισχύει. Έστω $\deg[p(x)] = n + 1$. Από την προηγούμενη ανάλυση υπάρχει σώμα $M \supseteq F$ που περιέχει μία ρίζα ρ του $p(x)$. Τότε,

$$p(x) = (x - \rho) q(x) + r(x),$$

με $q(x), r(x) \in M[x]$ και είτε $r(x) = 0$, είτε $0 = \deg[r(x)] < \deg[(x - \rho)] = 1$. Αν το $\deg[r(x)] = 0$ το $r(x)$ είναι μη μηδενικό σταθερό πολυώνυμο του $M[x]$ δηλαδή, $p(x) = m \in M - \{0\}$. Επειδή $0 = p(\rho) = 0 q(\rho) + r(\rho)$ έπεται $r(\rho) = 0$, άτοπο και το $r(x)$ δεν είναι μηδενικού βαθμού.

Άρα, $r(x) = 0$ και $p(x) = (x - \rho) q(x)$. Αν το $q(x)$ είναι ανάγωγο στο $M[x]$ και επειδή $\deg[q(x)] = n$, από την υπόθεση της επαγωγής υπάρχει σώμα $K \supseteq M \supseteq F$ ώστε το $q(x)$ να παραγοντοποιείται σε γινόμενο πρωτοβάθμιων πολυωνύμων του $K[x]$. Επειδή και $(x - \rho) \in M[x] \subseteq K[x]$, το $p(x)$ παραγοντοποιείται σε γινόμενο πρωτοβάθμιων πολυωνύμων του $K[x]$ και το συμπέρασμα προκύπτει. Αν το $q(x)$ δεν είναι ανάγωγο στο $M[x]$ τότε παραγοντοποιείται σε γινόμενο πολυωνύμων του $M[x]$ βαθμού μεγαλύτερου ή ίσου του 1 και αυτά εκ' νέου και ούτω καθ' εξής έως ότου προκύψουν παράγοντες του $M[x]$ που δεν μπορούν να παραγοντοποιηθούν περαιτέρω σε γινόμενο πολυωνύμων του $M[x]$ βαθμού μεγαλύτερου ή ίσου του 1. Άρα μπορούμε να παραγοντοποιήσουμε το $q(x)$ σε γινόμενο ανάγωγων στο $M[x]$ πολυωνύμων του $M[x]$ βαθμού μικρότερου ή ίσου του βαθμού του $q(x)$. Έστω ότι αυτά είναι ν το πλήθος.

Για το i ανάγωγο πολυώνυμο, $i \in \{1, 2, \dots, \nu\}$, από την υπόθεση της επαγωγής, υπάρχει σώμα $K_i \supseteq M \supseteq F$ ώστε αυτό να παραγοντοποιείται σε γινόμενο πρωτοβάθμιων παραγόντων του $K_i[x]$. Οπότε, υπάρχει σώμα το $K = \cup_{i=1}^{\nu} K_i \supseteq M \supseteq F$ ώστε το γινόμενο των ν ανάγωγων πολυωνύμων να παραγοντοποιείται σε γινόμενο πρωτοβάθμιων πολυωνύμων του $K[x]$. Επειδή και $(x - \rho) \in M[x] \subseteq K[x]$, το $p(x)$ παραγοντοποιείται σε γινόμενο πρωτοβάθμιων πολυωνύμων του $K[x]$ και το συμπέρασμα προκύπτει.

Έστω $\mathbf{a}(\mathbf{x}) \in \mathbf{F}[\mathbf{x}] - \{\mathbf{0}\}$. Υπάρχει σώμα $\mathbf{K} \supseteq \mathbf{F}$ τέτοιο ώστε το $\mathbf{a}(\mathbf{x})$ να παραγοντοποιείται σε γινόμενο πρωτοβάθμιων πολυωνύμων του $\mathbf{K}[\mathbf{x}]$.

Αν το $a(x)$ είναι ανάγωγο στο $F[x]$ το συμπέρασμα προκύπτει από τα προηγούμενα. Αν το $a(x)$ δεν είναι ανάγωγο στο $F[x]$ τότε τότε παραγοντοποιείται σε γινόμενο πολυωνύμων του $F[x]$ βαθμού μεγαλύτερου ή ίσου του 1 και αυτά εκ' νέου και ούτω καθ' εξής έως ότου προκύψουν παράγοντες του $F[x]$ που δεν μπορούν να παραγοντοποιηθούν περαιτέρω σε γινόμενο πολυωνύμων του $F[x]$ βαθμού μεγαλύτερου ή ίσου του 1. Έστω ότι αυτά είναι ν το πλήθος. Για το i ανάγωγο πολυώνυμο, $i \in \{1, 2, \dots, \nu\}$, από τα προηγούμενα υπάρχει σώμα $K_i \supseteq F$ ώστε αυτό να παραγοντοποιείται σε γινόμενο πρωτοβάθμιων παραγόντων του $K_i[x]$. Οπότε, υπάρχει σώμα το $K = \cup_{i=1}^{\nu} K_i \supseteq F$ ώστε το γινόμενο των ν ανάγωγων πολυω-

νύμων να παραγοντοποιείται σε γινόμενο πρωτοβάθμιων πολυωνύμων του $K[x]$ και το συμπέρασμα προκύπτει.

Έστω $\mathbf{a}(\mathbf{x}) \in \mathbf{F}[\mathbf{x}] - \{\mathbf{0}\}$, $\mathbf{K} \supseteq \mathbf{F}$ ένα σώμα στον δακτύλιο πολυωνύμων $\mathbf{K}[\mathbf{x}]$ του οποίου παραγοντοποιείται το $\mathbf{a}(\mathbf{x})$ σε γινόμενο πρωτοβάθμιων πολυωνύμων. Μπορούμε να γράψουμε,

$$\mathbf{a}(\mathbf{x}) = \mathbf{a}_n (\mathbf{x} - \mathbf{b}_1) \cdots (\mathbf{x} - \mathbf{b}_n),$$

με $\mathbf{a}_n \in \mathbf{F} - \{\mathbf{0}\}$, $\mathbf{b}_1, \dots, \mathbf{b}_n \in \mathbf{K}$.

Έστω $a(x) = \sum_{k=0}^n a_k x^k$. Επειδή το $a(x)$ έχει βαθμό n έπεται $a_n \neq 0$. Οπότε, $a(x) = a_n \sum_{k=0}^n (a_n^{-1} a_k) x^k = a_n \sum_{k=0}^n g_k x^k = a_n g(x)$ με $g_n = 1$, $g_k \in F$. Από τα προηγούμενα, υπάρχει σώμα $K \supseteq F$ ώστε το $g(x)$ να παραγοντοποιείται σε γινόμενο πρωτοβάθμιων πολυωνύμων του $K[x]$ έστω,

$$g(x) = (t_1 x + h_1) (t_2 x + h_2) \cdots (t_m x + h_m),$$

με $t_1, t_2, \dots, t_m \in K - \{0\}$, $h_1, h_2, \dots, h_m \in K$. Μπορούμε να γράψουμε,

$$\begin{aligned} g(x) &= (t_1 t_2 \cdots t_m) (x - (-t_1^{-1} h_1)) (x - (-t_2^{-1} h_2)) \cdots (x - (-t_m h_m)) = \\ &= t (x - b_1) (x - b_2) \cdots (x - b_m). \end{aligned}$$

Όμως ο συντελεστής του μεγιστοβάθμιου όρου του $g(x)$ ο $g_n = 1$ επάγει ότι $t = 1$ και τελικώς το $a(x)$ γράφεται,

$$a(x) = a_n g(x) = a_n (x - b_1) \cdots (x - b_n),$$

με $a_n \in F - \{0\}$, $b_1, \dots, b_n \in K$.

Το συμπέρασμα που μόλις αποδείξαμε είναι γνωστό ως θεώρημα Girard–Kronecker. Το γνωστό μας Θεμελιώδες Θεώρημα της Άλγεβρας είναι εφαρμογή του θεωρήματος Girard–Kronecker στην περίπτωση $F = \mathbb{C}$. Στην περίπτωση αυτή ο Gauss απέδειξε ότι και $K = \mathbb{C}$.

Το θεώρημα Girard–Kronecker εξασφαλίζει ότι το πλήθος των λύσεων, (όχι απαραίτητως διακεκριμένων μεταξύ τους), της πολυωνυμικής εξίσωσης $a(x) = 0$ ισούται με τον βαθμό του πολυωνύμου $a(x)$. Αυτό που δεν εξασφαλίζει είναι ότι οι λύσεις αυτές είναι στοιχεία του σώματος F από το οποίο προέρχονται οι συντελεστές του πολυωνύμου $a(x)$. Μπορεί κάποιες ή όλες εξ' αυτών να ανήκουν στο F , μπορεί και όλες να είναι στοιχεία κάποιου σώματος K ευρύτερου του F .